

Krav på att tillhandahålla flergångsalternativ

- **Visita anser att kravet på att tillhandahålla flergångsalternativ från och med den 1 januari 2024 ska skjutas upp**

Bakgrund

Klimatfrågan är starkt kopplad till vår resursanvändning och en övergång till mer cirkulära affärsmodeller är nödvändigt för att nå klimatmålen. En ökad grad av såväl återvinning som återanvändning av förpackningar är centralt för en hållbar besöksnäring och hållbart samhälle. Redan idag ser vi ett ökande antal företag inom besöksnäringen som succesivt går över till att erbjuda flergångsalternativ till sina kunder. Visita välkomnar detta. Samtidigt är det viktigt att betona att förutsättningarna för att kunna göra denna övergång kan variera stort beroende på ett antal olika faktorer.

Som en följd av EU:s engångsplastdirektiv har regeringen beslutat att från och med den 1 januari 2024 införa ett krav om att de som säljer mat och dryck i engångsmuggar eller engångsmatlådor ska erbjuda kunden att få drycken eller maten serverad i återanvändbara muggar och förpackningar vid försäljning i Sverige. De ska även vidta effektiva åtgärder så att de återanvändbara matlådorna, muggarna och deras lock roterar flera gånger. Inledningsvis gäller inte kravet mindre aktörer samt de som tillhandahåller dryck i en engångsmugg eller snabbmat i en engångsmatlåda om muggen eller matlådan helt består av papper eller kartong.

Visita har tidigare uttryckt kritik kring att det bland annat inte gjorts en tillräcklig konsekvensutredning av vilka effekter kravet skulle få för företagen i besöksnäringen och miljön/klimatet. Två uppenbart praktiska utmaningar är att det idag inte finns något storskaligt rotationssystem för flergångsalternativ på plats i Sverige samt att vi inte vet något kring hur stor andel av konsumenterna som faktiskt kommer välja ett sådant alternativ.

En grundläggande förutsättning för ett system av detta slag är att det är förenligt med vår livsmedelslagstiftning. Det är också avgörande att en ökad användning av flergångsalternativ verkligen främjar den gröna omställningen. Återvinningsbara engångsalternativ kommer fortsatt behövas och kan även i vissa fall vara det mest miljö- och klimatsmarta alternativet.

Visita vill understryka vikten av att nationell reglering går i takt med vad som sker inom EU. Den kommande EU-förordningen rörande förpackning och förpackningsavfall (PPWR), som presenterades av EU-kommissionen i november 2022, innebär att detaljerade

standarder kommer att tas fram och att system ska uppföras av de ekonomiska aktörer som sätter återanvändbara förpackningar på marknaden. Förslaget innehåller bland annat ambitiösa målsättningar om en ökad användning av återanvändbara förpackningar för samtliga medlemsstater. Visita välkomnar detta då gemensamma spelregler inom EU utgör grunden för en väl fungerande inre marknad samtidigt som det värnar en effektiv miljö- och klimatpolitik.

Mot bakgrund av att detaljerad reglering – PPWR – som kommer att lösa många av de problem som företagen brottas med inför kravet på flergångsalternativ (såsom standarder, krav och ansvar för system) på EU-nivå är på gång anser Visita att Sverige ska avvakta med att införa ett nationellt krav om att tillhandahålla flergångsalternativ redan från 1 jan 2024.

Vår bedömning är att det annars finns en uppenbar risk för resursslöseri när ett forcerat framtagande av rotationssystem som troligtvis kan behöva upphöra eller göras om inom mycket snar framtid. Att det inte är klargjort, alternativt väl motiverat, vilka undantag som ska gälla från kraven trots att mindre än ett år kvarstår tills lagstiftningen träder i kraft är ytterligare en aspekt som talar för att den nationella regleringen bör skjutas upp.

Den samlade kostnadsbördan för besöksnäringen har under den senaste tiden ökat kraftigt vilket gör situationen för våra företag alltmer ansträngd. Hyreshöjningarna vid årsskiftet 2022-23 blev historiskt höga, råvaru- och elpriser skenar, skatter viktiga för besöksnäringen höjs och det finns risk för kraftiga ökningar av personalkostnaderna under 2023. Samtidigt pressas gästernas ekonomi allt hårdare av räntehöjningar och inflation. I en för samhället utmanande tid med där allt tyder på en stigande arbetslöshet är det därför även helt fel läge att införa ytterligare kostnadsdrivande krav på företag inom besöksnäringen. Det skulle höja trösklarna till arbetsmarknaden ytterligare och leda till färre jobb.